

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΩΞΙΤΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΔΙΣΤΟΜΟΥ

Ο βωξίτης μπορεί να οφείλει τ' όνομά του στη Γαλλική πόλη (Les Baux), όμως η ιστορία του στην Ελλάδα ξεκινά από την κωμόπολη του Διστόμου και η ανάπτυξη της εκμετάλλευσής του θα παραμείνει για πολλές δεκαετίες άρρηκτα συνδεδεμένη με τη Διστομίτικη οικογένεια των Μπάρλων.

Το νήμα της ιστορίας του ελληνικού βωξίτη ξεκινά από το Διστομίτη γιατρό Λουκά Μπάρλο που μαζί με τους γιους του δημιουργούν μια τεράστια κληρονομιά για το Δίστομο και την Ελλάδα. Συγκεκριμένα ο γιος του Λουκά, Ιωάννης Μπάρλος, στέλνει σε νεαρή ηλικία στα 1917 στο Πανεπιστήμιο Μπρεσλάου της Γερμανίας, δείγματα μεταλλεύματος από τις περιοχές Διστόμου και Ελικώνα, που ως τότε θεωρούνταν φτωχά σιδηρομεταλλεύματα. Έτσι πρώτο-διαπιστώθηκε ότι η περιοχή διέθετε ένα άγνωστο ως τότε μετάλλευμα με την ονομασία βωξίτης και με σημαντική οικονομική αξία. Αυτήν προβλέποντας η οικογένεια Μπάρλου, δηλώνει στο Ελληνικό κράτος και αποκτά σημαντικές μεταλλευτικές παραχωρήσεις.

Ο Ιωάννης Μπάρλος φεύγει για τη Γερμανία, όπου θα σπουδάσει Μεταλλειολόγος. Με την επιστροφή του στην Ελλάδα θα συμμετάσχει στην ίδρυση (1925-1928) της εταιρίας ΑΜΕ ΜΠΑΡΛΟΥ ΒΩΞΙΤΑΙ ΕΛΛΑΣ με την πλειοψηφία των μετοχών να ανήκει στην οικογένεια Μπάρλου.

Κατά την παράδοση ο Ιωάννης Μπάρλος είχε προβλέψει την εντυπωσιακή ανάπτυξη της περιοχής λόγω του βωξίτη και έλεγε προφητικά ότι *''θα έρθει ο καιρός που ο Γιαλός (Παραλία Διστόμου) θα γεμίσει καράβια''*.

Από την ίδρυσή της η Εταιρία πραγματοποίησε εξαγωγές άριστης ποιότητας βωξίτη. Οι χώρες που έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον για τον ελληνικό βωξίτη κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου ήταν η Γερμανία και η Ιαπωνία. Αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι η παραγωγή ελληνικού βωξίτη κατά το έτος 1927 ήταν 4.000 τόνοι, το 1929 6.000 τόνοι και το 1939 300.000 τόνοι.

Την εποχή εκείνη η εταιρία εκτός από τις εξαγωγές τροφοδοτούσε με βωξίτη χρωματουργείο του Πειραιά για την παραγωγή χρωμάτων.

Όπως όλες οι δραστηριότητες έτσι και εξόρυξη βωξίτη ακολουθεί τη γενική ύφεση των χρόνων της Κατοχής.

Μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και γύρω στα 1946, η μεταλλευτική εταιρία των αδελφών Μπάρλου (Ιωάννης και Γεώργιος) επαναλειτουργεί με κυριότερους πελάτες τη Νορβηγία, Γαλλία και Αγγλία ενώ στον κατάλογο των πελατών προστίθεται κατά τη δεκαετία του '50 και η Σοβιετική Ένωση, η συμφωνία με την οποία ήταν από τις σημαντικότερες της εποχής και σηματοδότησε μια σημαντική οικονομική άνοδο της περιοχής.

Ο όρμος στην παραλία Διστόμου γέμιζε με τεράστια φορτηγά πλοία για τη μεταφορά του μεταλλεύματος. Μάλιστα για τη φόρτωση στα πλοία με μαούνες είχε κατασκευασθεί ειδική προβλήτα. Τα κοιτάσματα στα οποία γινόταν η εξόρυξη εκείνη την εποχή ήταν στις περιοχές με τα τοπωνύμια : Καβάλα, Σπέντζος, Άνθμος, Παλαβός κ.λ.π.

Το 1964 αποχωρεί από την εταιρεία "Α.Μ.Ε ΜΠΑΡΛΟΥ ΒΩΞΙΤΑΙ ΕΛΛΑΣ" ο Γεώργιος Λ. Μπάρλος και ιδρύει την επίσης μεταλλευτική εταιρεία "ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΒΩΞΙΤΑΙ ΕΛΙΚΩΝΟΣ", η οποία εξάγει όλη την παραγωγή της κυρίως στη Σοβιετική Ένωση και δευτερευόντως στη Ρουμανία και τη Γαλλία. Για τη φόρτωση των πλοίων κατασκευάζει σύγχρονη σκάλα με ελαστικό τάπητα δυναμικότητας 600-800 τόνων την ώρα.

Το 1965, έτος έναρξης λειτουργίας του εργοστασίου του Αγίου Νικολάου, συνάπτεται μακροχρόνια σύμβαση μεταξύ της "ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ" (του Γαλλικού ομίλου PECHINEY) και της "Α.Μ.Ε ΜΠΑΡΛΟΥ ΒΩΞΙΤΑΙ ΕΛΛΑΣ" για την αγορά σχεδόν όλης της παραγωγής της από το εργοστάσιο.

Το 1968 ιδρύεται η εταιρεία "ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΒΩΞΙΤΑΙ ΔΙΣΤΟΜΟΥ" με βάση τις μεταλλευτικές παραχωρήσεις ιδιοκτησίας Αθανασίου Μπάρλου και Αναστασίου και Λουκά Λιάσκου, η οποία αναλαμβάνει την εκπλήρωση όλου του συμβολαίου προμήθειας βωξίτη στο εργοστάσιο.

Το 1972 η "ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΒΩΞΙΤΑΙ ΔΙΣΤΟΜΟΥ" πωλείται κατά 75% στην "ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ".

Το 1975 ιδρύεται από την "ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ" η εταιρία "ΔΕΛΦΟΙ-ΔΙΣΤΟΜΟΝ Α.Μ.Ε.", η οποία στη συνέχεια το 1988 αποκτά το υπόλοιπο 25% της "ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΒΩΞΙΤΑΙ ΔΙΣΤΟΜΟΥ".

Στο τέλος του 1989 η "ΔΕΛΦΟΙ-ΔΙΣΤΟΜΟΝ" απορροφά την "ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΒΩΞΙΤΑΙ ΔΙΣΤΟΜΟΥ" και συνεχίζει να έχει τις εγκαταστάσεις της στο Δίστομο μέχρι το 1995, οπότε και μεταφέρει αυτές στην περιοχή της Άμφισσας. Όμως μέχρι το 2009 συνέχισε να υπάρχει μεταλλευτική δραστηριότητα της Εταιρίας στην περιοχή του Διστόμου.

Η εταιρεία ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΒΩΞΙΤΑΙ ΕΛΙΚΩΝΟΣ – Γ. ΜΠΑΡΛΟΣ συνέχισε τη λειτουργία της με μειούμενη παραγωγή και παρέμεινε στην κατοχή της τελευταίας απογόνου της οικογένειας Μπάρλου, Πηνελόπης.

Η εταιρεία πωλήθηκε το 1992 στη Γαλλική LAFARGE. Μετά από διοικητικές περιπέτειες η εταιρεία αποκτήθηκε το 1994 από την ΑΡΓΥΡΟΜΕΤΑΛΛΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΒΑΡΥΤΙΝΗΣ Α.Ε (σημερινή S&B ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΟΡΥΚΤΑ) χωρίς να έχει μεταλλευτική δραστηριότητα.

Η ιστορία του βωξίτη στο Δίστομο αποτελεί ένα λαμπρό κομμάτι της σύγχρονης μεταλλευτικής ιστορίας, που κράτησε σχεδόν έναν αιώνα. Πολλοί άνθρωποι σ' αυτή την περιπέτεια έδωσαν την εργασία τους, τις ιδέες τους, τη ζωή τους, ώστε να επιτευχθεί αυτή η πρόοδος και η ανάπτυξη της περιοχής.

Ο βωξίτης και το εργοστάσιο εξακολουθούν και σήμερα να αποτελούν μια σημαντική δραστηριότητα της ευρύτερης περιοχής.

Ι. ΛΟΥΚΑΣ
ΔΕΛΦΟΙ - ΔΙΣΤΟΜΟΥ